

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 28-04-2020 r.

Adam Bodnar

IV.510.9.2020.MK

**Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
ePUAP**

Szanowny Panie Ministrze!

Pismem z 1 kwietnia 2020 r. zwracałem się do Pana Ministra w sprawie pilnej i dotyczącej najbardziej bezbronnych obywateli Rzeczypospolitej – dzieci. W piśmie zwracałem uwagę na trudną i niepewną sytuację, w jakiej znalazły się rodziny z dziećmi, w tym zwłaszcza rodzice zajmujący się dzieckiem po rozstaniu z drugim rodzicem.

Stan epidemii uderza w takie rodziny w dwojnasób – po pierwsze, ci rodzice, którzy swój obowiązek alimentacyjny wypełniają przez osobiste starania o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego, muszą w tym trudnym czasie pogodzić opiekę nad dziećmi nieuczęszczającymi do szkół, przedszkoli i żłobków, z pracą zawodową, która obecnie przynosi dla wielu z nich mniejsze (czasem wręcz żadne) zarobki. Po drugie, wielu rodziców zobowiązanych do świadczeń alimentacyjnych w pieniądzu także utraciło źródło zarobku, co przenosi się na zmniejszone możliwości opłacania należnych dzieciom alimentów.

W powyższym piśmie wskazywałem również na problem związany z wykonywaniem kontaktów dzieci z rodziną w czasie epidemii, ustalonych drogą ugodową bądź orzeczeniem sądowym. Wprawdzie zgodzić się należy z komunikatem, zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości 3 kwietnia 2020 r., wskazującym, iż „w mocy pozostają wszystkie postanowienia wydane przez sądy w sprawie kontaktów z dziećmi przez rodziców, którzy żyją oddzielnie”. Jednak – jak wskazywałem w piśmie z 1 kwietnia 2020 r. – niektóre orzeczone kontakty nie mogą odbywać się w sposób przewidziany w ugodzie bądź orzeczeniu (np. kontakty orzeczone w centrum handlowym,

na placu zabaw, w kinie, w siedzibie organizacji pozarządowej). Ponadto z uwagi na zagrożenie zakażeniem wielu rodziców będzie zapewne obawiało się kontaktów z drugim rodzicem (czy innym członkiem rodziny dziecka) i będzie odmawiało ich realizacji, nawet gdyby było to zgodne z prawem. Otrzymuję również sygnały o braku możliwości realizacji kontaktów orzeczonych w obecności kuratora sądowego. Takich skarg wpływa do mojego Biura coraz więcej, zaś sprawy rodzinne – związane z alimentami oraz kontaktami – nadal nie zostały wpisane do katalogu spraw pilnych, którymi sądy powinny się zajmować także w czasie epidemii. Niestety, do dziś do mojego Biura nie wpłynęła żadna odpowiedź na powyższe pismo.

Zdaję sobie sprawę, że w obecnym czasie Ministerstwo Sprawiedliwości zajmuje się bardzo licznymi sprawami i projektami, co pozwala ze zrozumieniem przyjąć brak szybkiej odpowiedzi na wszystkie wpływy. W mojej ocenie sytuacja dzieci i rodziny, ich praw, ich sytuacji finansowej i życiowej, jest jednak na tyle istotna, zwłaszcza w czasie przymusowego ograniczenia aktywności społeczeństwa, że uznaję za zasadne ponownie zwrócić się o podjęcie stosownych kroków legislacyjnych, mających na celu nie tylko rozwiązanie problemu alimentów oraz kontaktów, ale również umożliwienie sądom powszechnym szybkiej i doraźnej reakcji, dzięki umieszczeniu tych spraw w katalogu spraw pilnych.

W ostatnich dniach Rzecznik Praw Dziecka poinformował na swojej stronie internetowej (informacja z 24 kwietnia 2020 r.), że przygotował projekt stosownej nowelizacji przepisów, powracający do idei tzw. alimentów natychmiastowych. Wprawdzie nie jest mi znana treść proponowanych przepisów, jednak z informacji na stronie RPD wnioskuję, że jest ona zbliżona do przepisów proponowanych w trakcie zeszłej kadencji Parlamentu RP, które wówczas popierałem, a które ostatecznie nie zostały uchwalone.

W związku z tym, chciałbym również zaapelować do Pana Ministra o jak najszybsze skierowanie projektu przepisów w tym przedmiocie do prac legislacyjnych rządu. Popieram także pomysł wprowadzenia stosownych przepisów do kolejnej nowelizacji tzw. tarczy antykryzysowej. Wskazuję równocześnie, że w piśmie z 1 kwietnia 2020 r. apelowałem do Pana Ministra o ponowne rozważenie i szybkie wprowadzenie do polskiego systemu prawnego instytucji tablic alimentacyjnych – czyli instytucji podobnej do alimentów natychmiastowych. Rozwiązanie takie – właśnie w sytuacji epidemii czy innej klęski żywiołowej – pozwoliłoby na szybką reakcję właściwego ministra i zmianę wysokości podstawowych alimentów w skali kraju drogą zmiany rozporządzenia (czy załącznika do rozporządzenia).

Mam nadzieję, że wspólne stanowisko obu Rzeczników w tak ważnej i fundamentalnej kwestii, jaką jest wsparcie dziecka i rodziny, spotka się z aprobatą Pana Ministra i zachęci do rychłego podjęcia pożądaných kroków legislacyjnych.

Będę wdzięczny za poinformowanie mnie o zajętych stanowiskach w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/